

Nr 393.

Av herr **von Heland** i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av avtal mellan kronan och Stockholms stad rörande upplåtelse av Bromma flygplats till kronan och av Ladugårdsgärde till staden m. m.*

I samband med förslag till 1946 års riksdag om anvisande av anslag till aktieteckning i Aktiebolaget Aerotransport (prop. nr 2, Bil. 15, s. 6) fann statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet Torsten Nilsson anledning erinra om att Bromma flygplats tillhörde Stockholm stad men att frågan om ett övertagande från statens sida av flygplatsen vore föremål för förhandlingar. I samband med anslagsfrågans behandling uttalade riksdagen (skr. nr 29) såsom önskvärt, att förhandlingarna snarast fullföljdes med hänsyn bland annat till den betydelse frågan om förvaltningen av flygplatsen ägde för den fortsatta planläggningen av lufttrafiken.

Under de fortsatta överläggningarna i saken träffades våren 1946 mellan kommunikationsministern Nilsson och Stockholms stads finansborgarråd, Zeth Höglund, en preliminär överenskommelse om vissa grunder för fortsatta förhandlingar, vilka i huvudsak inneburo, att staden skulle till kronan upplåta Bromma flygplats för en tid av 50 år, medan kronan för samma tid skulle till staden upplåta ett område å Ladugårdsgärde om i runt tal en miljon kvadratmeter. Därefter uppdrog kommunikationsministern Nilsson under hand åt 1945 års markkommission att på grundval av denna överenskommelse upptaga slutliga förhandlingar rörande spörsmålen om Bromma flygplats och Ladugårdsgärde samt därmed sammanhängande frågor. Markkommissionen har sedermera med skrivelse den 12 september 1946 till kommunikationsministern Nilsson överlämnat ett av kommissionen efter förhandlingar utarbetat förslag till avtal mellan kronan och Stockholms stad om upplåtelse av Bromma flygplats till kronan och av Ladugårdsgärde till staden m. m.

Kommissionens förslag var enhälligt, utom så till vida att ledamoten av kommissionen riksdagsmannen G. A. Heiding i ett särskilt uttalande anförde, att enligt hans mening förhandlingar omedelbart borde upptagas i syfte att uppnå överenskommelse om överlåtelse av de ifrågavarande markområdena med äganderätt i stället för, såsom kommissionen föreslagit, upplåtelse med nyttjanderätt.

I fråga om förslaget till avtal och motiveringen för detsamma ävensom ledamoten Heidings särskilda uttalande må hänvisas till propositionen. Över för-

slaget, som av Stockholms stadsfullmäktige godkännts den 14 oktober 1946, hava yttranden inhämtas av vederbörande statliga myndigheter.

I de därvid av djurgårdskommissionen och kammarkollegium avgivna utlåtandena framhålles att utredning om de i avtalsförslaget ingående bytesobjektens inbördes värden saknades.

Det torde icke kunna bestridas att det bytesobjekt kronan enligt avtalsförslaget skulle lämna till staden äger ett värde i nuvarande skick åtminstone icke understigande 100 miljoner kronor. Bromma flygfält med tillhörande anläggningar har dragit kostnader, som enligt Stockholms stadskollegiums utlåtande nr 334 år 1946 s. 2046 vid utgången av år 1945 uppgingo till 27 899 600 kronor, varav kronan tillskjutit 14 027 200 kronor medan stadens utgifter för flygplatsen redovisas till 13 872 400 kronor.

Härtill komma i avtalsförslaget förutsatta nyinvesteringar från såväl kronans som stadens sida för flygplatsens utbyggnad.

Ekonomiskt sett innebär avtalsförslaget jämte förutsatt reglering av flygplatsavgifterna, att kronan under en tid av femtio år skulle gå miste om förräntningen av det upplåtna ladugårdsgärdesområdets markvärde (nuvarande värde mer än 100 miljoner kronor) men äger uppbära förräntningen å det i flygplatsen av kronan och staden nu och framdeles investerade kapitalbeloppet (den 31/12 1945 cirka 28 miljoner kronor). Efter avtalstidens utgång, då avtalsobjekten återgå till respektive part, upphör för kronans vidkommande dels förräntningen av det i flygfältet då investerade kapitalbeloppet, dels ock det av kronan i flygfältet då investerade och ännu icke avamorterade kapitalbeloppet.

Det föreliggande avtalet är sålunda ur ekonomisk synpunkt uppenbarligen ofördelaktigt för kronan.

Vidare må framhållas olägenheten av att de upplåtna ladugårdsgärdesområdenas intagande i stadsplan komma att uppskjutas avsevärd tid framåt och att dessa områdens gränser bestämmas utan att samtidigt angränsande delar av norra Djurgården stadspaneläggas. En stadsplanering är i hög grad trängande med hänsyn till det stora behovet i Stockholm av centralt belägen byggnadsmark för bostads- och allmänna ändamål. Det synes icke lämpligt att kronan nu för överskådlig framtid avsäger sig möjligheten att disponera delar av ifrågavarande områden för statliga eller eljest allmänna institutioner.

Anmärkas må att för närvarande och under lång tid framåt föreligga behov av tomtmark för allmänna byggnader, som måste tillgodoses genom ianspråktagande av i stadsplan för bostadsändamål fastställda områden.

Med hänsyn till det ovan anförda torde det föreliggande avtalsförslaget icke böra godtagas av riksdagen utan i stället förhandlingar inledas med staden i syfte att uppnå överenskommelse om en definitiv äganderättsupplåtelse i lämplig omfattning av de föreliggande avtalsobjekten. I avvaktan på slutresultatet av dessa förhandlingar synas lämpliga anslag böra liksom hittills beviljas för

erforderlig utbyggnad av Bromma flygfält under villkor, som torde kunna ansluta sig till vad som gällt beträffande hittills anvisade anslag av kronan för flygfältets utveckling.

Med stöd av det förestående hemställas,

att riksdagen måtte, med avslag å ifrågavarande propositionen nr 378, till utbyggnad av Bromma-flygfältet anvisa för budgetåret 1946/1947 i propositionen nr 379 angivet belopp.

Stockholm den 3 december 1946.

Erik von Heland.
